

РАДА

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМІЧНА І ЛІТЕРАТУРНА
ВИХОДИТЬ ЩО-ДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ.
РІК П'ЯТИЙ.

Адреса редакції і контори:
у Києві, Велика Підвальна вул. д. 6,
БІЛЯ ЗОЛОТИХ ВОРИГ
Телефон редакції 1458.
ТЕЛЕФОН ДРУКАРНІ 1069.
УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА РІК 1910

на рік	на 11 м.	на 10 м.	на 9 м.	на 8 м.	на 7 м.	на 6 м.	на 5 м.	на 4 м.	на 3 м.	на 2 м.	на 1 м.
6.	5.70	5.25	4.75	4.25	3.75	3.25	2.75	2.25	1.75	1.25	65.

Передплат. на рік можна виплачувати частками: в 2 строки: на 1 янв. 3 карб. і на 1 апр. 3 карб., в 3 стр.: на 1 янв. 2 карб., на 1 мар. 2 карб. і на 1 мая 2 к., або по 1 карб. на протязі перш. шести місяців.
Ціна „Ради“ за кордон: на рік 11 р., (27 крон 94 гелери на австрійську валюту), на 1/2 року—5 р. 50 к. на 1/4 року—2 р. 75 к., на 1 м.—1 р. Коли замор. читачі передплачують газету через поштомат, то платять за газету по ціні встановленій для передплатників в Росії.
Передплата приймається тільки з 1-го числа кожного місяця.
За зміну адреси 30 коп.
(При зміні неодмінно прикладати стару адресу).

Автори рукописів повинні подавати своє прізвище і адресу. Редакція може скорочувати і змінити статі; більші статі, до друку негодячі, перекручуються в редакції 3 місяці і висилаються авторам їх коштом, а дрібні замітки й дописи одразу знищуються. Рукописи, на яких не зазначені умови друку, вважаються безплатними.
3 приводу надісланих до газети віршів редакція не листується.
Просьба авторів додержуватись правопису „Ради“.
Умови друкування оповісток:
За рядок петіту попередю тексту, або за його місце, платиться за перший раз 40 коп., а далі по 20 коп. За рядок петіту після тексту: за перший раз 20 коп., за другий—10 коп. Хто шукає заробітку, платить за оповістку в 3 рядки 10 коп. за раз.

Жертуйте на пам'ятник Т. ШЕВЧЕНКОВІ у Києві!

Жертви по всій Росії дозволено збирати Полтавській Губернській Земській Управі та Київській Городській управі.

Приймається передплата на рік 1910
НА УКРАЇНСЬКУ
ПОЛІТИЧНУ, ЕКОНОМІЧНУ І ЛІТЕРАТУРНУ ГАЗЕТУ
(рік видання п'ятий)
РАДА

яка виходить у Києві щодня, окрім понеділків і днів після свят, українською мовою по програмі значаїших великих політичних газет.

НАПРЯМОК ГАЗЕТИ НЕПАРТІЙНИЙ ДЕМОКРАТИЧНО-ПОСТУПОВИЙ.
Особливу увагу РАДА звертає на місцеве життя провінції.
ДО СПІВРОБІТНИЦТВА в „РАДІ“ запрошено визначні літерат. і наукові сили.

„РАДА“ має власних кореспондентів в Державній Думі, в Державній Раді, а також в політичних центрах Європи, у Львові, в Чернівцях і в усіх визначних містах України по своїй і по той бік кордону.

Передплатники, що підпишуться на газету на цілий рік і виплатять в разі виїзду або по частках цілорічну передплату (6 руб.), одержать **БЕЗПЛАТНО** такі книжки: „Українсько-Російський словник“ В. Дубровського під редакції Ів. Стешенка, вид. „Час“ 1909 р., ц. 75 к. і „Словарик. Повсюдне життя та во двох аркушах“ Ів. Доманицького вид. 1906 року, ц. 20 к., а також **ЗА ДОПЛАТУ** 6 рублів можуть одержати „Словник Української мови“ зібраний і складений журналом „Київська Старина“, виданий у Києві в 1909 році під редакцією і доповненнями Б. Грінченка, в 4-х великих томах, що продається по книгарнях за 8 руб. без переслати (словник одержав від Рос. Акад. Наук премію ім. Костомарова).

Ціна „РАДИ“ з приставкою і поросліною в Росії

на рік	на 11 м.	на 10 м.	на 9 м.	на 8 м.	на 7 м.	на 6 м.	на 5 м.	на 4 м.	на 3 м.	на 2 м.	на 1 м.
6.	5.70	5.25	4.75	4.25	3.75	3.25	2.75	2.25	1.75	1.25	65.

Передплату на рік можна виплачувати частками в такі строки: на 1 янв. 3 карб. і на 1 апр. 3 карб.; в 3 строки: на 1 янв. 2 карб., на 1 марта 2 карб. і на 1 мая 2 карб., або по 1 карб. що м. на протязі першого півріччя.
Ціна „Ради“ за кордон:
на рік 11 руб., (27 крон 94 гелери на австрійську валюту), на 1/2 року—5 р. 50 к., на 1/4 року—2 р. 75 к., на 1 міс.—1 руб.
Коли замордонні читачі передплачують газету через поштомат, то платять за газету по ціні встановленій для передплатників в Росії.
Передплата приймається тільки з 1-го числа кожного місяця.
Зміна адреси—30 коп., Артистам—безплатно.
(При зміні адреси—ТРЕБА подавати разом з новою і старою).
ПРОБНИ ЧИСЛА НАДСИЛЮТЬСЯ ДАРОМ.
Адреса редакції і головної контори: у Києві, Вел.-Підвальна вул., д. 6, біля Золотих Воріг. Телефон 1458.

Передплата на „Раду“ на таких-же самих умовах, що і в конторі, приймається: в Варшаві у власного агента Л. Стенури, вул. Каліска 11, 11; у Києві: 1) в „Українській книгарні“, Безаківська 8, 2) в Книгарні „Л.-Н. В.“, В.-Володимирська 28 і 3) в Книгарні Червоногородської, Фундулівська 4; в Київській-Поліській, у коміонера Л. Приходька; в Катеринославі—Книгарня Лозинської, Проспект; в Мелітополі—Мерева, д. 6. Весера у д. Завізняк; в Одесі—у власного агента В. Буряченка, Кона, 19, кв. 10; в Полтаві—Книгарня Маркевича, бульвар Котляревського; в Петербурзі—Книгарня Волф; в Харькові—Укр. Кн., Рибна, 25.

Окрім того по всіх Товариствах „Просвіта“.
Редактор М. Павловський. Видавець Є. Чмаєленко.

НЕ великий лишок додатка до „Ради“ на рік 1909-й

„ІСТОРІЯ УКРАЇНИ-РУСІ“ М. АРКАСА

на веленому папері, багато ілюстрована (210 малюнків, портретів, 9 карт у фарбах, 4 родоводи) в розкішній оправі з англійського колонкру, що раніш коштувала з оправою і пересилкою в окремому про-
4 р. 75 коп. ТЕПЕР поступила на продаж в **Українську книгарню** (Київ Бесаківська 8) і, доки вистачить запас, продається всім по **ціні 3 р.**, а без опра-
2 руб. **Передплатника „Ради“** по цій же самій ціні можуть дістати книжку в конторі газети.

В справі додатків платних і безплатних на рік 1910-й

Контора має честь довести до відома шановних передплатників „Ради“, що розсилка цих додатків почнеться з перших чисел місяця **ЛЮТОГО**.

В Одесі

передплачувати „РАДУ“ на таких-же умовах, як і в конторі газети можна у власного агента **В. Буряченка**. У нього-ж приймаються на вигідних для замовників умовах **оповістки „Ради“**. Звертатись по адресі: Одеса, Кона, 19 кв. 10.

Д-р Черняк

В. Житомир, 16. Прийм. 9-12 та 5-8 жинки 1-2. Праців. (сіф.), вен., мотепол. (спец. гоін. звужень), пол. розст. Усі спец. методи гоін. Є ліжка в окр. помешк. міс.-322-224.

У Полтаві

передплачувати „РАДУ“ на таких-же умовах, як і в конторі газети, а також купувати в роздріб—можна в книгарні **Г. МАРКЕВИЧА**. Бульв. Котляревського.

У Катеринославі

при книгарні **Лозинської** на Проспекті відчинено відділ контори „Ради“, де приймається передплата частками на таких-же умовах, як і в конторі газети, а також продаються окремі №№ в роздріб.

Знов забули.

Після памятих ноябрьських засідань Державної Думи, коли українське питання на кілька часу зробилось бо-йовим і домінуючим, можна було сподіватись, що на далі культурно-національні потреби й змагання українського народу звертатимуть на себе більше уваги думських політиків і законодавців. Та події останніх днів показують, що ці надії були безісідставні.

В листі з Петербургу, що друкуємо нижче в сьогоднішній числі нашої газети, наведено деякі подробиці про роботу думської комісії в справах народньої освіти. З почуттям глибокого жалю й великої образи наш співробітник констатує, що в комісії „лунали“ голоси в оборону всіх національних мов, нікто тільки не обізвався в оборону української мови“.

Вчорашні телеграми ще з більшою яскравістю підкреслюють цю злочинну байдужість „наших“ послів і „прихильників“ до нас поступовців. Коли в комісії обмірковувалось питання про те, яким націям дати право навчання рідною мовою в народній школі, виступили оборонці польської мови й інших. За одну тільки українську мову не знайшлось кому промовити слова. В результаті—комісія постановила дозволити навчання рідною мовою в Польщі, Надбалтійщині й Литві. Що ж до України, то й на далі питання про мову в рідній школі лишається відкритим. То-б-то не зовсім і відкритим, а скоріше закритим: навчатимуть і далі незрозуміло великоросійською мовою, як навчала досі й навчають тепер.

Характерна ще й така подробиця. Коли депутат Машкевич вніс пропозицію дозволити всім легальним това-

риствам одкривати нижчі школи „явочним порядком“,—октябристив Андрєпові досить було налякати комісію тим, що при існуванні такого закону школи почнуть одкривати й робітники—й пропозиція Машкевича одкинута. Й знов не знайшлось ні одної людини, яка зрозуміла б, що пропозиція Машкевича послужила б добрим корективом до наших шкільних законів і що цим корективом могли б користуватись і недержавні нації—в тім числі й українці. Але страшне слово має таку саму силу над нашими законодавцями, як над горбуновською купчихою: остання, як вогню болясь слова „жудет“, а наші законодавці тремтять при однім слові „робітники“.

Це все було б смішним, коли б не було таким сумним. Тут на карті стоїть будучність цілого 30-мільйонного народу, а там б'ється слово промовити в оборону прав цього народу. Дійсно, сумна й ганебна картина.

З'їзд і декларація

загально-парламентської репрезентації українського народу в Австрії.
(Од власного кореспондента).
Львів, 21 янв.

Як відомо, минулого року українські члени австрійської палати панів і члени-вірлісти галицького сейму, обидва українські (галицький і буковинський) клуби австрійської палати послів та обидва українські (галицький і буковинський) клуби сеймові заснували загально-парламентську репрезентацію українського народу в Австрії.

Ося репрезентація відбула вчорашнього дня у Львові з'їзд, в яким

увзяли участь: член палати панів проф. д-р Іван Горбачевський, члени палати панів і члени-вірлісти галицького сейму єпископ Чехович і митрополит Шептицький і член-вірліст галицького сейму єпископ Хоминич, парламентські послы в Галичині Вячеслав Будзиновський, д-р Лев Вашиновський, о. Тит Войнаровський, проф. д-р Станіслав Дністрянський, д-р Микола Лагодинський, д-р Євген Левинський, д-р Теофіл Окуневський, о. Степан Онешкевич, Михайло Петрицький, д-р Євген Петрушевич, Юліан Романчук, д-р Данило Стахура, о. Осип Фоліс і Григорій Цеглиньський, парламентські і сеймові послы в Галичині д-р Кость Левинський і Тимофей Старух, сеймові послы в Галичині Лазар Вияничук, Павло Думка, Іван Кивелюк, д-р Іван Макух, Іван Сандуляк, Захар Сварко, Михайло Содомера і Антін Старух, парламентські послы в Буковині Микола Василько і Єротеї Пугуляк (які є також послами буковинського сейма), Лукашевич, Семака, сеймові послы в Буковині Філемон Калитовський, Артур Малік, Федір Левинський і віцедмаршалок буковинського сейма проф. д-р Степан Смаль-Стоцький. Кілька членів організації, які не прибули на з'їзд, оправдали свою несприутність.

З'їзд радил під проводом (по черві) митрополита Шептицького, голови галицько-українського парламентського клубу Романчука і члена палати панів Горбачевського. Предметом нарад було теперішнє політичне положення і справа організації загально-парламентської репрезентації українського народу в Австрії.

З огляду на теперішнє політичне положення, а саме з огляду на те, що в австрійському парламенті наслідком зміни регуляміну наступить мабуть новий уклад політичних сил, з'їзд ухвалив видати *національно-політичну декларацію*. Для вироблення цієї декларації вибрано окрему комісію, в якій складувийши Горбачевський, д-р Є. Левинський, д-р К. Левинський, Смаль-Стоцький і референт Романчук. Дебати в справі цієї декларації зайняли більшу частку нарад з'їзду. Передвсім дебатовав над тим, чи домагатись для українського народу в Австрії національно-територіальної автономії, се-б-то утворення в української території окремої автономної провінції, чи стати на становищі національної автономії *екстериторіальної*. В кінці порішено національно-територіальною автономію проголосити *метою*, а національною автономію *екстериторіальною* в теперішніх межах Галичини і Буковини, се-б-то поділ усіх краєвих інституцій на автономні національні секції *шляхом* до той мети.

В справі організації обмірковувалося питання про те, чи до загально-парламентської репрезентації українського народу в Австрії повинні належати тільки українські члени палати панів, члени-вірлісти галицького сейму і члени парламентських і сеймових клубів галицького і буковинського, чи також ті українські послы, що не належать до тих клубів. В данім випадковий мова була про радикального парламентського посла д-ра Кирила Трильовського та про соціально-демократичних парламентських послів Вітика й Остапчука. Порішено на найближчий з'їзд запросити і тих послів, а тоді виробити організаційний статут репрезентації.

Текст ухваленої з'їздом декларації

Театр б. Т-ва Грамотности.

Дирекц. М. САДОВСЬКОГО.
Сьогодні, 28-го янв., у 1-й раз на украї. сцені виставлено буде: ОПЕРА
ГАЛЬКА

на 4 д. муз. Монюшкі перекл. на укр. мову М. Садовський. Нові декорації і нові костюми у 3-й літ. Гудульської танец „Аман“. АНОНС: У п'ятницю, 29-го янв., дає передплатників газ. „Рада“ вист. буде: НАЙМИЧКА. У нед., 31-го, ранком вист. буде: ДАЙ СЕРДЦЮ ВОЛЮ, ЗАВЕДЕ В НЕВОЛЮ. Початок о 8 г. веч. Ціна місця звичайна.
1299 Відповіл. реж. М. Садовський.

Театр „СОЛОВЦОВ“

Дирекція І. Є. Дуван-Торцова.
Сьогодні, 28-го янв., черг. вистава для дітей газ. **Анонса**, на 4 д. Вся нова об- „Київські Вести“ в 11-й раз п'єса Л. Андрєєва— „Бер. уч. п'єсе: Савінова. Поч. о 8 год. веч. Книжки продаються. Завтра, 29-го, в 3-й раз нова п'єса Сем. Юшковича: КОМЕДИЯ БРАКА“ на 4 д. Суб., 30-го янв., заг.-доставна вист., в останній раз—„ОСВОБОДЖЕННІ РАБИ“, ком. на 3 д. „ВЕСЕЛАЯ СМЕРТЬ“, аркел. на 1 д. Нед., 31-го, ранком по значно зменш. ціні. в 4-й раз „ТРИ СЕСТРЫ“ на 4 д. А. П. Чехова. В понед. 1-го фебр., вист. НЕ БУДЕ. Віст., 2-го фебр., бенефіс Є. Ф. Павленкова; в 1-й раз— „МАКБЕТ“, траг. В. Шекспіра. Вся нова обстановка. Пост. А. Попова.
Гот. до вист. „РАМПА“, п'єса Ротшльда.

Городський театр.

Дирекція С. В. БРИКІНА.
Сьогодні, бенефіс арт. **Риголетто**. Бер. уч. п'єсе: Шмід. Чаліва, Леліна, О. А. Шмід; вист. буде:—1) Парецька, Шенкарева, Карженів, Павловський, Боссе, Лещевський, Гаврилов. **Сказки Гофмана**. Бер. уч. п'єсе: Дісенко, Ковалевський. 2) 2 акт. з оп. Шмід. Пущенчикова, Селяви, Платонов, Гавлов, Лещевський. Початок о 7 1/2 год. веч. Ціни звич. Завтра, 29-го, на кор. попочит. про неможом. студ. Ул. Ов. Володимир; 1) „АЛКО“; 2) „ПАНЦЬ“, 3) Концертний відділ. Суб., 30-го—„ПІКОВАЯ ДАМА“. Нед., 31-го, дві вист.: 1) ранком по заг.-достав. ціні. спектакль учнів музично-драматичної школи М. В. Лисенка, класу арт. Імп. теат. М. В. Зотова. П'яту таку сцену з оп. 1) „Ажда“, 2) „Вертер“, 3) „Мазепа“, 4) „Гугенот“, 5) „Ситгурочка“. Веч. по звич. ціні.—„ДУБРОВСКИЙ“. У віст., 2-го фебр., дві вист.: ранком по заг.-достав. ціні.—„ДЕМОНЪ“, Вечером по звич. ціні.—„ТАНТІЗЕРЪ“.
Гот. до вистави в 1-й раз у Києві **„ЗІГФРИДЪ“** (2-й день Коляда Нібелунгов) музич. др. на 3 акт. Р. Вагнера. Книжки на всі вистави продаються в касі театру щодня від 10 годін ранку до 2-х год. та ох 5 г. до кінці вистави.

такий:
 „З огляду на нинішню важку хвилю нового укладання відносин в державі і монархії ми, українські посади парламентські і сеймові в Галичині й Буковині та українські члени сейму і палати панів, як легальна репрезентатива українського народу в Австрії, підносимо наш голос за для зазначення нашого становища та висловлення наших потреб і домагань.“

І. Українці у східній Галичині та північній Буковині, як корінні і численні значно переважаючи мешканці, мають повне право бути там господарями; всупереч тому в воєні в Галичині зовсім придушені верховодством польської меншости, а також в Буковині не в євони досі рівноправні. Проте мусимо жадати визволення з-під цього верховодства, як і фактичного переведення та здійснення заборонених нам конституційних прав в цім забезпечення нашого національного існування та уможливлення нашого самостійного економічного, культурного та політичного розвитку.

Стоячи програмою і принципіально на становищі виділення Вел. Князівства Краківського від українського Королівства Галичині—не тільки з причини національних, географічних та економічних ріжниць, але і з огляду на великий простір краю, найбільшої адміністративної області в цілій Європі; стоячи даліше на становищі, що недостача національної автономії є головною причиною національних спорів в Австрії і з окрема також причиною поневолення нашого народу,—домагаємося для українського народу Галичині та Буковини вже тепер повної самоуправи на всіх полях культурного, економічного та політичного життя, а передовсім справедливий виборчої реформи до галицького сейму, опертої на рівнім виборчій праві та поділу всіх адміністративних властей в обох краях, як поділу крайової ради шкільної, політичних управ краєвих, православної консисторії на Буковині і т. и. на національні автономні секції, а разом з тим застерігаємося принципіально та кож проти майбутнього творення дальших загально-краєвих інституцій, коли ці інституції не будуть зорганізовані так само на основі поділу на національні автономні секції, з повним зазначенням самоуправи українського народу.

З огляду на деякі, характерні об'яви в найновіших часах мусимо заперечувати та застерегти це із усею рішучістю проти того, що падаючи в Галичині крути, щоб утруднити українському народові здобуття валежних йому прав в краю і державі піддержують фактично серед української суспільности елементи, які, годівані штучно паноросійською пропагандою, змагаються очевидно до знищення нашого існування як самостійної національності.

ІІ. За для сягнення належного нам правно-політичного становища в державі, жадаємо реформи несправедливої для нас виборчої ординації до парламенту та участі в правительстві краєвих і центральних, як також на рівні з іншими народами заступництва в раді корони. Рівночасно заявляємо, що стоячи все на становищі справедливості та етики також в публічній житті, прагнучи тиме дружбою з тими народами і партіями, які стоять за рівноправність усіх народів, опираючись на основних державних законах та домагаючись перебування Австрії через національну автономію її народів. При найбільшій же самоуправі кожного з народів бажаємо тісного зв'язку їх через сильний та поважаний центральний парламент та безсторонній для всіх

центральному управу.
 ІІІ. В заграничних справах домагаємося передовсім постійного і для обох сторін справедливого поладнання відносин з Угорщиною, однак в тим, щоб ця держава спиралася на справедливий для всіх її народів конституції. Для ново-прилучених країв бажаємо відповідної їх потребам конституції та унормування з ними відносин до решти Монархії, на основі обов'язного порозуміння. З заграничними державами бажаємо забезпечення миру і в наслідок того можливого зменшення воєнних тягарів та мирної культурної й економічної праці народів.

При висловленні в отсій декларативній змаганні і домаганнях стояти не похитну, працюючи ододушно та консеквентно як в законодавчих інституціях так і в краю, аж доки їх не здійснено“.

М. Лозинський.

Лист з Петербургу

Шкільна мова в думській комісії.

Справа про шкільну мову потроху посовується...

Як уже читачам „Ради“ відомо, і по урядовому законопроекті, і по проекті „совіщанія“ думської комісії права рідної мови в школі забезпечувались прямию до ст. 13 урядової, або ст. 15-ю „совіщанія“, а саме:

„Там, де діти, коли їх приймають до школи, не вміють розмовляти по руському, дозволяється користуватися в школі рідною мовою (як який розмовляють в селі) на протязі перших двох років ученья. З початку ж третього року—навчання всіх наук ведеться на „русскомъ языкѣ“, окрім Закона Божого і рідної мови, яких навчають і далі рідною мовою. В таких школах повинно починати навчання „русского языка“ не пізше як на третій місяць ученья.“

Де-кому з членів наради і комісії здалися такі права рідної мови дуже вже мізерними і от вони добилися того, що комісія доручила совіщанню виробити проект більш ліберальний. Совіщаніє це доручення виконало: поширило права рідної мови в школі для всіх народів, які мають свою письменність, але ж українців до письменних не прилучило.

Тоді ж таки, перед Різдом це, комісія, в загальному обміркуванні, ухвалила пропозицію совіщанія, а сьогодні, 123-го січня, повинна була приступити до обміркування постанови. Та не довелось, бо права частина комісії поставила знову питання, чи треба починати постійній обміркування—і комісія більшістю 21 голося проти 14 ухвалила: по статтям не обміркувати—це бо то вою нову пропозицію совіщанія одкинути, а залишити тільки статтю 15, зміст якої наведено в нас вище.

Таким чином знову всі икородці опинилися коло того ж самого розбитого корита...

Нам українцям, правда, журитися багато з цього приводу нема рації, бо ми ж були неписьменні, а ст. 15 все ж таки де-що нам дає...

От що тільки нам гірко—серд 85 душ комісії, що обміркувала питання такої надвизначної ваги, лунали промови поляків, литвинів, татар і не чути було тільки голосу українського. П. Ч.

Відгуки парламентського життя.

Депутатам Кузнецову та Чхеїдзе дано дозвіл попроситися з тими депутатами другої Думи, яких оце за-

сильють на каторгу.
 З огляду на скандал, вчинений Марковим 2-м, обміркування справи про позбавлення жалування виключених депутатів відбудеться в недалекому часі.
 На рауті П. А. Століпін переконав Пуришкевича, щоб той зрозумів потребу прийняти законопроект про місцевий суд.
 Депутати соц.-демократи, на підставі листів, одібраних від в'язнів, що сидять в „Крестах“ зроблять запитання про те, що представник охоронного відділу робив часто заходи, аби умовити політичних поступити на службу в охранку.

В думських комісіях.

Докладчиком в справі запитання про вчинки генерала Толмачова під час виборів обрано октябриста Пилипенка; в справі запитання про арест делегатів анти-алкогольного з'їзду—обрано поступовця Соколова.

Комісія в справі запитання обміркувала запитання соц.-демократів про діяльність чивів тюремного відомства. Докладчик Люц, на підставі одібраних ним відомостей, висловився, що наведені в запитанні факти непевні. Комісія, проти голосів Ляхницького та Герасимова, які доводили, що багато фактів не спростовано, запитання одкинула.

Запитання про ташкентську судову палату, що затягує слідство в справі про турецьку с.р. організацію, знято з пропозиції одного з інтерпелювантів.

В комісії народної освіти союзник Машкевич зробив поправку в тому напрямі, що легалізованим політичним партіям та товариствам дозволяється зновим порядком одкривати школи. Після пояснення октябриста Анрепа, що той школи почнуть засновувати і робітничі союзи, Машкевич негайно одмовився від своєї поправки.

В тій же комісії, з пропозиції Анрепа, ухвалено залишити школи рідною мовою в Польщі та Надбалтійщині. З пропозиції Булата це право зоставлено також і за губерніями: гродненською, віленською та ковельською. Тоді праві запропонували таке ж право надати й Кавказові. Анреп заявив, що таке відношення до праці комісії—буфанада, бо праві нещодавно зовсім не визнавали ипорочеської школи. Після цього Анреп закрав засідання.

В підкомісії в справі відокремлення Холмщини історичний огляд зробив Парчевський. Такі ж огляди, тільки зовсім иншого напрямку, зроблено потім еп. Євлогієм та Бобринським.

В комісії про недоторканість особи докладчик Мейндорф зазначив, що в проекті про неязвимость особи треба точно перелічити, які саме закони турбують свою силу, а проведеним в життя цього законопроекта. В противному разі новий закон—буде мертвою літерою.

В бюджетній комісії Тимошкін, на підставі звістки з „Русск. Знамени“, застав представників міністерства доріг, чи відомо їм, що еп. Євлогія, який їзав в окремому вагоні по брестській колії, начальник дороги висадив з вагона, а сам той вагон забрав для себе? Представники міністерства обіцяли навести справку. Після перерви Марков, від імені еп. Євлогія, заявив, що повідомлення „Русск. Знамени“—цілковита брехня.

В справі про виключення Меркова 2. го.

Чорносотенці обурені на кн. Волконського, що запропонував виключити Маркова, якому „через щось“, каже „Колоколь“,—Волконський „запропонував мати повагу до Думи“.

„Річь“ каже: „дака неввічливість

і умисне нахабство союзників далі вже тяжко витерпіти, не вважаючи на видуркований в їхнім органі заклик показувати аражок порядку та законности. До виконання такої місії привіді чорних „миліонів“ органічно не придатні“.

„Новая Русь“ каже: „Чи вони сами наймита та прихвостні,—про це Валяй-Марков мовчати. Безвідставно виляний онук декабриста зрозуміє, в який гурт він потрапить“.

„Голосъ Правды“ пише: „Всагладі поведіння ультра-правих зробило тяжке вражіння“.

ПО РОСІІ.

Батькини і закон Божий. В петербургському губернському зібранні представник духовного відомства священник Гурьев зробив коротенький доклад про церковно-парафіальні школи в губернії. З приводу цього докладу гласний Колотов звернув увагу зібрання на те, що в церковно-парафіальних школах найгірше йде навчання закону Божого. Законовчителями там звичайно призначають заведуючих школою священників. А ці, замість того, щоб самим вчити дітей, доручають це або напівграмотним дякам або вчителям. Самі ж тільки коли-не-коли навідуються до школи. Другі гласні завважили, що тіж священники добре вчать дітей по земських школах, де їм платять жалування за це. Гласний Мамонтов висловив думку, що священники через те і нехтують своїми обов'язками, що їм не платять. Зібрання висловило бажання, щоб в церковно-парафіальних школах краще навчали закону Божого і щоб за не навчання покладали жалування. На це бажання священник Гурьев, каже „Річь“, завважив, що воно „так і лишилось висіти в повітрі“.

Посланіє мариавитського архієрея. Перший мариавитський архієрей Ян Корвалський звернувся до своєї пастви в посланієм. В ньому він говорить про єднання з старокатоликами і звертає увагу на ті начала, якими повинні керуватися мариавити. „Ми надіємося, каже архієрей, що рівність та братерство, якого так палко бажають люди, здійсниться у нас через Святи Таїни. Не зброєю та насильством, а любовію добудемо ми цю рівність. Через це позбудемо ненависти до інших національностей, яку старалися прищепити нам попередні наші керівники. Треба поважати чужі думки та права. Будемо любити свій народ, наш край, нашу рідну мову, народні звичаї і будемо працювати над їх культурою та розвитком. Разом з тим будемо поважати культуру, мову, звичаї і історію інших народів“.

Далі архієрей говорить про обов'язки священників: „Ми, священники, будемо дбати про просвіту і культуру нашого народу. Будемо улаштувати школи, прийти для дітей, курсії і читальні для дорослих, щоб між мариавитами не було ні одного, який не вміє би читати, та користуватися культурними здобутками людности. Священники повинні бути слугами народу, а не його панями. А через те,—кичає архієрей,—у нас не буде ніяких церковних кар, ніяких епітїмії, клятьби та одлученій од церкви, що не єднається з духом нашої церкви. Ми хочемо, щоб наша церква була церквою любові“.

Потреба вищої школи. Саме печуке питання на Уралі, каже „Н. Русь“,—це відкриття вищої школи. Про це говорять, пишуть, сперечаються вже більше пів-року. До чого приведе це все—невідомо. Тимчасом потреба у вищій школі дуже велика. Багатий Урал переживає кризіс. Заводи пере-

ходять в руки чужоземців. Ліснє діло, це вивисилося на з'їзді лісопромисловців, ведеться некультурно і по хижацькому. Людність бідніє, голодує. Причиною до цього треба вважати відсутність місцевих сил, які пройшли б гарну школу, знали б спеціальні науки. Людність бажає мати вищу школу, що мала б одділи: гірничий і заводський, сільсько-господарський і лісний та механічно-будівничий. Пермське міське самоуправління дуже енергійно взялося за це питання. Воно виробило великий доклад для міністерства, асигнувало гроші і подарувало під школу великий шматок землі. В міністерство подано прохання одкрити в Пермі політехніку. Про це саме просить і земство.

Торма чи школа. „Річь“ повідомляє, що в самарській гімназії директор Павлов заводить тюремні порядки. Він одновив давно забутий темний карцер, куди садивуть учнів на 5 годин. Один гімназист, готуючись до карцеру, взяв з собою свічку і сірники. За це його покарали. Садять в карцер дуже часто. На чергу до карцера запирають за місяць. Як раз так, як в свій час чекали вільної камери депутати „виборжці“. Директор же реальної школи д. Волков заводить друге. Він підключється про розведення своїх підкуртовів. Для цієї мети в новім будинку школи дуже хитро поробили дірочки в дверях. Через ці дірочки директор і доглядає за учнями. Дірочки пороблено так: до дверей прибито дощечку з дірочкою, а в цю дірочку вставлено градуник. З обох бків од градуника єсть лусті місяця, через які пан директор і слідкує за своїми „літками“. Доглядає і за вчителями, коли вони в класі.

Будування татар. Добродій Шірінський в „Крим. Вѣст.“ з почутям оповідає про будування Кримських татар, які виселилися були в Турцію. В Турції вони не нашли нічого доброго і почали великими гуртами повертатися назад в Крим. Але тут їх не приймали, бо виселення в Криму дозволено було під умовою, щоб назад не поверталися. Адміністрація стала забороняти повертатися назад в Крим. Тоді татари потай почали переходити границю і верталися на рідні місця. Іх знов повертали в Турцію етапом. І от пі вигнанці з рідної землі тягнуться по Турції, голі, босі, одбрані, але з великою любовію до рідного Криму. Всяку дрібницю, що нагадає Крим, ховають вони, як щось святе.

Доля архієрея Кіріона. Невдано кореспондент „Річь“ був в архієрея Кіріона, якого після збиства екаарха Грузії Нікова позбавили кафедри і одправили „на покой“.—Трудно мені передати вам все те, що зі мною було за останні роки,—кавав архієрей кореспондентові „Річь“.—Офіційно я „на покой“, а справді „покою“ мені хвилини не давали. Не всіп я і 9 місяців прожити в Куражському маінастирі Харь. губ., як вийшов приказ з синоду переходити в сувору Санакарську пустиню. Прохання перевести мене в Південний маінастир—не прийняли. Піохати в Петербург, щоб вияснити своє становище—не дозволили. Я піохав в Санакарську пустиню дуже хорій. Мене проводили передляні шпани. Всі ці кари так вплинули на мене, що я в Москві пішов у лікарню. Але тут на перший же день в 2 годинні ночі явився пристав і потребував, щоб його пустили до мене. Лікарі не пустили. Ранком пристав таки явився і примував мене дати розписку, що я з першим же походом відіду в Москву. Потім провів мене на вакал і там затримав в прийомній жандармського полковника

3 українських журналі.

„Українська Хата“, кн. VII—VIII, IX, та X). (Ківець).

Переходячи до статей на спеціально літературні теми, до критичних розправ і характеристик в „Українській Хаті“ перш за все мусимо спинитися на нарисах д. Євшана: про В. Лепкого та про О. Кобилянську. Д-ій Євшан пише в „Укр. Хаті“ з самого її початку і подає уже цілий ряд літературних характеристик наших авторів. Не всі ці характеристики можемо признати влучними, не все у д. Євшана виходить вдатним і цілком умотивованим, але видно в його писаннях певну свіжість і оригінальність думки, сміливість і широту розуму, котрі ставлять їх вище од звичайних переказів і літературних коментарів, котрі частенько сходять у нас за літературну критику. У своїх нарисах д. Євшан пробує вияснити і розкрити внутрішні мотиви творчости якогось автора, зазначити художні прикмети цієї творчости, намагаючись дати те, що зветься психологічною критикою. Цей род літературної критики немилуче вимагає попереднього історично-літературного вивчення творів письменника, на фоні його біографії, осередку, серед котрого він жив і впливів, котрим він підлягав, бо тільки в такому разі характеристика його творчости може вийти правдивою і давати верній образ літературної фізіономії автора. І не дурно питання психології творчости належать до найтрудніших з обсягу літературної критики і вимагають самого доклад-

ного і ґрунтового ознайомлення з предметом. У д. Євшана частенько зустрічаємося (особливо в перших його писаннях) з браком солідного історично-літературного апарату, котрий би міг дати більш серйозну вагу й імовірність його характеристикам в очах читача. Але по-за тим не можна одмовити д. Євшанові певної сміливості думки і—що становить особливо цінну прикмету за-для критика—естетичного чуття.

Д-ій Євшан дуже влучно, на нашу думку, схопив основні риси творчости Богдана Лепкого (кн. VII—VIII), характеризуючи її, як „дославлену та неперепожної сили, що веде часом читача за собою проти його волі“. Творчість Лепкого „робита на дрібні образки, на дрібні вірші, вераз дуже невикічені та недбалі, вона не впливає як об'явлення, не може арвольтувати душі, запанувати у ній неподільно хоч на хвилину,—вона може бути веначе пригтововленням до крашого життя, і вага її лежить в тому, що будить голос душі, голос серця“. І не раз іще д. Євшан згадує про ніжний ліризм творчости Лепкого, про його ідеалізм і любов до всього прекрасного, але кінець кінцем робить висновок, що в Лепкому ми „людину з моральною ніжністю памятаємо довше як артиста“,—або, переводячи на простішу мову—писання Лепкого, перейняті високими і гарними думками, але не мають ані відповідної сили, ані художности, щоб полишити глибокий слід в душі читача і в діях нашого письменства.—Гарно написана й характеристика Ольги Кобилянської, яку д. Євшан високо цінить за дужий, культурний елемент, котрий вона вносила своїми писаннями в українську літературу, за високий ідеалізм і артистичність у малюванні

характеру своїх героїв; на нашу думку,—треба було ще підкресити тонкий артизм і художність Кобилянської в малюванні картини природи, особливо природи рідної їй гірської околиці на Буковині.

Щоб покінчити з критичним одділом треба згадати ще коротенькі характеристики—„сильзетки“, присвячені В. Антоновичу, Н. Грігченковій, В. Грігченкові, М. Вербилькому; де-які з них написано дуже гарно і влучно, наприклад, нарис д. Сріблянського про В. Грігченка: „Поет праці“. Як курьоз можна зазначити статтю д. Тараса Франка „Наша мова і правопись“. Інакше, як курьозом не можна назвати це найве дитяче бельготання, яке дивно бачити на сторінках журналу, що ставить собі серйозні громадські завдання. Не менш дивне вражіння робить і замітка д-ка Хр. Алчевської „Про діячів“, це вже щось зовсім неугарне й невірзале.

Відділ красного письменства в „Укр. Хаті“ складається з чималого букету поезій і скількох невеличких оповідань та ескізів. Загальний тон поезій досить сіренький, одоманитий; перечитаеш їх і, за винятком двох трьох, слівне нічого не зостається в тищі, жадного сміялишого образу або якоїсь оригінальнішої думки. Та де вже так звичайно буває більш-менш по всіх журналах з поезіями. Зупиняють на собі увагу поезія О. Олеся в VII—VIII книзі, гарненький милозвучний віршик Ів. Виговського „Ластівки“ (кн. X). В гарній поезії А. Худоби (кн. VII—VIII) поєє вражіння невдатні, немелодійний перший рядок віршу.

Велестрихтисних річей маємо зовсім небагато,—кілька коротеньких оповідань і нарисів та пару переказів (в Квута Гамсуна і з білоруської

мови). Простеньке, безпретенсійне оповідання д-ки Романович „Мариніє горе“,—горе бідиної наймички, особисте щастя котрої робилося через примхи пані-господарки, написане трохи в солодно-сентиментальному дусі. Де в чому нагадує це маверу писання д-ки Романович і ескіз Л. Пашаревського „Зажурені ночі“. Твір д. Пашаревського—душерна драма самітної старої єврейки, діти якої одкасувались прадівських звичаїв і віри—підкулає царицтво й сердечністю тону. Досить цікаве оповідання д. Неприцького-Грановського „Оксана“, написане на той самий сюжет, що й оповідання М. Горького „Вывод“. У Горького замальовано тільки самий останній акт родинної драми, що відбулась в українському селі: чоловік „карає“ свою жінку за зраду,—ведучи її для наруги голу по селу, прив'язавши до голоблі запряженої коняки... дикий, варварський звичай, що на великий сором вашому часові, не одійшов іще до історичних споминів і коли-не-коли трапляється по українських селах. Кілька штрихів, дві-три рисочки,—і перед читачем постає страшна картина ганебного звичаю, без зайвих слів зрозумілою стає драма, що відбулась перед цією страшною розвязкою. Д-ій Неприцький-Грановський пробує розвинути і поширити сюжет, замальовує скілька моментів з життя беззачотної Оксани, поки ще не трапилось із нею це лихо. Малюнок вийшов досить шаблонний, в дусі старої романтично-етнографічної школи; занадто багато ніжних епітетів у малюванні крас Оксани, її ілічичного кохання з ілічичним парубком Василем, занадто багачко місця уділено їй описам природи. Чимсь штучним віє од монологу в уст Оксани, відданої за „нелюба“. Ця перепадає і в картині ди-

кої помсти (за що?—з оповідання це ве ясно) і наруги над Оксаною. Автор підкреслює вже і без того яскаву і кожному зрозумілу картину сорому вешаеної Оксани, цим підкресленням автор не зумів додержати художнього міри. Як вигідно з цього погляду одкривається малюнок Горького! Нема там ані зайвого слова й риси. А наш автор немов смакує з деяких подробиць свого опису. Оповідання д. Неприцького-Грановського в усьому разі показує в авторі певний хист, і йому бракує головним чином тільки доброї літературної техніки. Каака д-ки О. Романової „Фартух ковала Каус“ зовсім невдала і мало интересна: затемнена провідна ідея і дуже слабо оброблена форма. „Музикальний критик“ д. Майорського—дуже гостра, але влучна сатира на ветямучих газетних рецензентів, у котрих їхне неучтве іде в парі з надзвичайним самовпевненням й нахабством. Може д. Майорський трохи й переборщив, але все ж таки йому вдалось дуже вірно схопити й замальовати характерні риси „музикального критика“. Нарис д. Майорського—найвища й найинтересніша річ з усієї белетристики останніх трьох книжок „Української Хати“.

Підводячи ітог нашим вражінням од останніх книжок „Української Хати“, за минулий рік, ще раз мусимо підкреслити той поступ, який виявляють вони в порівнянні до перших книжок журналу. І тим більше хотілось б нам, щоб журнал позбавився тих хиб, які ми в своєму огляді старалися зазначити. Будемо сподіватися, що обновлена новими силами і реорганізована „Укр. Хата“ скоро завоює позицію серйозного і поважного органу, і знайде широкий круг читачів. Д. Д.—ко.

до поїзду. З останньої станції я на-
сиду добрався до духовної турми—
Савакерської п'яти. Трохи не за-
мерз, бо одержі теплої не мав. В пу-
стині жив 11 місяців і 2 дні під до-
глядом двох перепідприємців страж-
ників. Настоятель монастиря поводи-
вся до мною дуже суворо. Дав мені по-
гане помешкання, переглядав мою
кореспонденцію, переписував її і по-
давав архирейві і т. ін. Між иншим
забороняли мені працювати в мана-
стирському архіві, не дозволяли лю-
дям приходити до мене для релігій-
них розмов, забороняли братії розмо-
вляти зо мною. Не давали мені навіть
газети „Свѣтъ“. Здоровля мое все
більше посується і я випрохав собі,
нарешті, дозвіл поїхати в Петербург
лічитися.—За що впала на нього та-
ка кара, архирей не знає. Він живе
виключно з літературної праці, бо ві
пенсії, ні кафедри йому не дають.

ПО УКРАЇНІ. У КИЇВІ.

В українському клубі сьогодні на
8—9 год. вечора привачено соціаль-
ські вправи.
Зегальні збори членів українського
клубу мають відбутися 15 февраля.

Особ, які бажають записатися в чле-
ни клубу, просять завчасу подати
заяву про це.
Рада старшин Київського Україн-
ського Клубу повідомляє, що ті члени,
які не заплатили членської вкладки
за 1910 рік до 1 февраля, позба-
вляться права бути в клубі по
членських квитках і муситимуть пла-
тити за вхід варівні із одноразовими
гостями.

Арешти. 26 января в Київі на
вакалі жандарми арештували сту-
дента Ярославського ліцею—Феліціна,
його матір та сестру і двох дівчат—
Нікітину і Нікольську. Арештованих
овіднено було в бульварну частю,
авідні всіх їх, окрім студента Фелі-
ціна, згодом випустили.

Трус. 26 января, в наказу київ-
ського охрального відділу, арештено
було трус: у д. Нікітіна і д. Костюшке-
вича Маріївсько-Благовіщенська, 91),
в помешканні Митусевічів—у Архан-
гельського, Нікольського, Савонова і
Садовської (Маріївсько-Благовіщен-
ська, 101), а також у курсісток і сту-
дентів, що живуть на Тарасівській
вул. у д. Аврамченка.

Засланя. 26 января в лугів-
ської турми випущено М. Грабов-
ську і М. Харченка, що, по приво-
ру київської судової палати, відбува-
ли там кару (1 рік кріпости) за пере-
ховування нелегальної літератури. На
підставі окремої наради при міністер-
стві внутрішніх справ, Грабовській,
замість заслання в Архангельщину,
дозволено виїхати за кордон, а Хар-
ченка таки засилають на два роки в
Архангельщину.

На південно-західній залізниці. Вчо-
ра вернулася з Одеси до Київів ре-
визійна комісія, що робить ревізію в
управлінні південно-західньої заліз-
ниці.

Виставка славянських художників.
Сьогодні о 12 години в міському му-
зеї відкривається виставка малюнків
польських, чеських і моравських ху-
дожників.

Замахи на самовбивство. 26 января
зробили замахи на самовбивство: М.
Гребінська (Дмитрівська, 5) і А. Та-
расєнова (Басєйна, 12). Обох їх од-
везено в лікарню.

Заборона з'їзду дантистів. Київське
організаційне бюро загальноросійсько-
го з'їзду дантистів повідомлено, що
призначений у Київі з'їзд міністер-
ство заборонило, не подаючи жадних
аргументів.

3 Київщині. Після ревізії. Ревізій-
на волостей 2-го мирового участка київ-
ського повіту між иншим викрила,
що по 6-ти волостях приватно, напе-
рекір законові, опікую розпозилили
сирітських грошей—58.000 карб. По
кагаряцькій волості присуди волос-
них судів складались і записувались
в книгу не тоді, коли справу розгля-
дали судді, а на другий-третій день.
По германівській волості не викона-
но судових присудів—732. По ржи-
щівській, черняхівській і тришівській
волостях протязаконно продавали се-
лянське майно за приватні борги: про-
давали скотину, хліборобський реман-
ент, оселі, зааревдовували надільну
землю.

Українознавство. Великий та багатий
славою Чигирин тепер зовсім зане-
пав. Українське життя в йому не ви-
значається нічим. Тільки й того, що
виписують сюди скільки номерів „Ра-
ди“. Є тут і народна бібліотека. То-
рік бібліотека виписувала „Радю“,
„Літ.-Наук. Вістник“, а цього року не
виписує нічого українського. Чигирин-
ці сидять на печі. Молодь думає
тільки про гопаки та гулянки. Одно
тільки і тишить око в Чигирині: хлоп-
ці й дівчата (біднота) гарно співають
українських пісень. Як би хто узв'яз
згуртувати співців, то був би добрий
український хор.

Таке оповідає про Чигирин наш
дописувач.

Земство і поляки. Проект зенки-
говського, київського, звенигор-
дський, кавіський, черкаський та
чигиринський повіти зовсім не по-
силають власних поляків на губер-
нські земські збори.

Про шахрайство в Бердичеві. В нас
уже писалося про те, що в Бердичеві
мощенством узятю а банку мало не 20
тисяч карб. Тепер „К. В.“ сповіща-
ють, що зробив це якийсь С. В. Лі-

хотал. Кинулись шукати Ліхотала по
Бердичеву, а його вже й сліду нема.
Помігав йому Ярон, що відомий був
у Бердичеві під прізвиськом Бель-
ського та Рубінштейна. По залізній
дорозі послано телеграми а наказом
арештувати мовчівників.

3 Волинні. Горе нешлюбній жінці.
„Вол.“ подає інтересну звістку. Пі-
року тому на Волині заразився на
боротьбі з пометью і помер земський
лікар. Зосталася без копійки за ду-
шею його невінчана жінка з малою
дівчиною. Земство асигнувало вдови
600 карб. одноразової підмоги та 200
карб. щорічної пенсії. Міністерство не
затвердило цієї земської постанови,
бо, мовляв, невінчана жінка та діти
„незаконові“ і не мають права на пен-
сію. Тоді управа вдалася до началь-
ника краю, щоб він поклопотався пе-
ред міністерством про вдову, бо зем-
ські волинські служажі не забезпече-
ні ні страхуванням, ані пенсією. Ге-
нерал-губернатор, як пише газета, не
простав на прохання земської управи.

3 Чернігівщині. Віспа в Чернігові.
За январь місяць у Чернігові, як пе-
реказує „Ч. Сл.“, заслабало на вату-
ральну віспу 12 душ і померло двоє.
Город стає до боротьби з цим лихом.

Душогубство. Опе недавно в с.
Великій Діброві, мглинського повіту,
селянин Захар Бобров став лаятися
з своїм рідним братом Іваном за дрова.
Під час сварки Захар повалив
Івана на землю й став душити його.
Жінка Іванова Харитина вдарила
зверху сокирою Захара так, що соки-
ра застромилася йому в спині. Ранев-
ний Захар скочив на ноги. Ватько
вляг йому з спини сокиру і Захар
упав на землю зомлілий. За півгоди-
ни він кочився.

3 Полтавщині. Театр у містечку.
Полтавський адвокат П. Ф. Перпович
на свій кошт відкрив зівмілий театр у
великому містечку Нових-Сажарах,
Кобеляцького повіту. По весні Перпо-
вич має приступити до будівлі літньо-
го театру.

Сухотин на волі. „П. Г.“ сповіщає,
що в Полтаві вже випустили з-під
арешту під заставу полтавського адво-
ката І. Я. Сухотина, арештованого за
справу з шлюбною розлукою.

Кобеляцька селянська спілка. Спра-
ву кобеляцького „хрестянського сою-
за“ мали розглядати в судовій палаті
8 марта, а тепер перевесли на май
місяць.

Арештований грабитель. „К. Ц.“ по-
відомляють, що на ст. Яготин жандар-
ми арештували поштавола ржи-
щівської пошти М. Антонова. Цей
Антонов украв з пошти 21 января
пакета з 3003 карб. і втік з ними.
Арештували його невразом. Поспі-
шаючи на вакал, щоб не спізнитись
на поїзд, Антонов нахвалюється вбити
фурмана, як опізнитись. Фурман на
вакалі сказав про це жандармові, а
той арештував Антонова. При йому
було 1900 карб. грошей і револьвер.

Благодійний спектакль. В Кобеляках
2 февраля аматори відіграють на ко-
ристь дитячому приюту драму М.
Кропивницького: „Плітат“.

3 Харківщині. В товаристві „Родина“.
24 января в Харківі відбулись річні
збори членів т-ва „Родина“. Вставан-
ням ушанували пам'ять професора-
небжчика Пільчикова. Правління зро-
било зборам відомлення з діяльності
„Родина“ і бюджет на новий рік. Ви-
брали до правління: д.д. Міхновського,
Віленського, Везкровного, Василь-
єва, Петренка, Савченка, Павлова; до
ревизійної комісії: Шваєва, Коркушка
й Бойка. Постановлено клопотатись
перед адміністрацією, щоб до статуту
додалий був параграф, що дозволяє
впорядати розумні й корисні забавки
для членів товариства.

Нема батюшок. В харківській
епархії не вистачає семінаристів на
батюшківські парафії. Через це, як
сповіщає „Ут.“, батюшок роблять з
діаконів, що здіють належній екзамен.

3 Катеринославщині. Про подію на
Хортці. Слідство виявило, що уряд-
ник Казімир Вільчівський, який убив
на Хортці свою жінку, двоє дітей
та полюбившию, роостратив казенні
гроші.

Доноси. „Од. Н.“ сповіщають, що
поліція, по доносам, провіряє право
на жительство євреїв по селах на
Катеринославщині. Доноси, здебіль-
шого, брехливі.

3 Херсонщині. Нещастя. З Криво-
рогу до нашої газети пишуть про
нешастливу пригоду. Приїхав туди на
заробітки селянин а м-ка Городичка,
черкаського повіту, М. Скалига. Зай-
шов він, шукаючи роботи, до земля-
ків, що роблять на Брянському заліз-
ному рудничкові. Балакаючи з земля-
ками, Скалига став заглядати в шурх.
В ту мить зав'язав вітер і повалив
щит, що захищає од вітру. Щит, па-
даючи, вдарив М. Скалигу по спині
і Скалига впав у шурх. Витягли його
авідтіля неживого. Шурх має 20 са-
женів глибини. Убитий воставив до-
ма без копійки за душею жінку й
п'ятеро дітей.

Українці в Галичині.

Український театр. Українська труп-
па під орудою д. Стадника 24 января
виїздила з Станиславова до Калу-
ши, де виставляла жарт д. Володось-
кого „Панна Штукарка“ та оперету
Офенбаха „Весілля при ліхтарях“. Після
вистави трупа вернулася зно-
ву до Станиславова, де вчора вистав-
ляла драму Шіллера „Вільгельм Тель“
в перекладі В. Д. Грізченка. Сього-
дня має бути перша гастроль в украї-
нській трупі співака королівського
театру в Берліні—Вернера Альберті,
який виступить в опері Галеві „Жи-
дівка“.

Проект поділу Галичини на українсь-
ку і польську частини і відношення до його
центрального австрійського уряду. Заяву
українських парламентських послів
про адміністративний поділ Галичини
на українську і польську частини в
віденських урядових колах прийняли
неприхильно, вважаючи її за спробу
викликати ворожечу між двома на-
родами і загальмувати, таким чном,
позитивну роботу в Галичині.
(Kurjer Lwowski).

Товариство „Сільський Господар“ до
останнього часу заснувало вже по га-
лицьких селах 71 свою філію.
(Урсул).

Українці в Канаді.

Український вечір. Підчас украї-
нського народнього віча в Едмонтві
улаштовано було для делегатів-фер-
мерів виставу з літературно-вокаль-
ним відділом. Виставляли п'єсу „На-
стоячий“. Літературно-вокальний від-
діл складався з таких номерів: 1) „Гей
там дівчора руська йде“, хор школярів—
дітей; 2) „Зап'я“ (деклямація); 3) „Був
то малий Тарас хлопчина, мав сім літ і
половина“, хор школярів—дітей; 4) „Смерть
і Дід“ (деклямація); 5) „Ми гайдамаки“, ви-
кован хор; 6) „До мертвих і живих і не-
народженних земляків моїх“ Т. Шевченка
(деклямація); 7) „Гей там на
хорі та жєнці жвуть“ дитський хор; 8)
„Сонце“ (деклямація); 9) „Не пора“,
хор дорослиць; 10) „До Основ'яненка“,
Т. Шевченка (деклямація); 11) Народний
гимн. В виконаві цієї програми
майже виключно брали участь малі
діти шкільного віку і це зробило ве-
лике враження на фермерів, що по-
придивили адалека і часом по літ-
шість не чули рідного співу і не ба-
чили українських вистав. Один з них
на сторічках „Канадійського Фарме-
ра“ пише з цього приводу: „Учм,
брати, своїх дітей, даймо проте, щоб
по фермах мати українські народні
школи, щоб наші діти колись тішили
нас так гарно, як діти едмонтонських
міщан, що мають свою українську шко-
лу, де вчать рідної мови, пісень
і т. ін. (Канадійський Фармер).

„ПОРОЧНІ“.

В справі виселення сільськими
громадами на Київщині своїх „пороч-
них“ членів помітно значну одміну: в
порівнянні з роками 1905—1908, коли
виселення поступово збільшувало-
сь, минулий 1909 рік виявив тен-
денцію до зменшення числа висла-
нців. Мало того, сільські громади ніби
схемувались, ніби бажаючи замолити
свої недавні гріхи, раз а разом скла-
дають і одсилають до начальства при-
говори, в яких просять повернути до-
дому виселених „порочних“. Такі при-
говори останніми часами складено
каменецькою, молодецькою, ривні-
ською і шукайводською (уманського
пов.), казатинською (бердич. пов.),
велико-світязькою (засильч. пов.),
коцьківською і водотійською (радо-
миського пов.) і инш. сільськими
громадами. З свого боку й губерська
адміністрація, в особі її головного
представника—губернатора,—зверну-
ла увагу на те, що „порочні“, доки
розв'язяться остаточно питання про
їх вислання, досить довог видіють а
гратами в місцевих турмах, а також
терплять безліч інших невгод, і на-
казом 19 октября 1909 року, № 2244,
звеліла негайно полагодити ці аном-
альності, наказала не забувати, що й
„порочні“ селяне—живі люди.

Важливо де-чого можна було ска-
зати в приводу такого втішого з'яв-
лення в зачепленій справі, але ми обмежи-
лись лишень голою статистикою ви-
селення „порочних“ впродовж 1909
року, одсилаючи всіх, охочих ширше
познайомитись з цією справою, до
нашої більш докладної статті, видру-
кованої в № 72—1909 р. „Ради“.

Всіх „удалительних“ приговорів сіль-
ськими громадами на Київщині на
протязі року було складено 161 про-
виселення разом 508 душ „порочних“
(проти 714 чол. 1908 р.), які по пові-
тах діляться так: Київський повіт 73
душ., Радомський 71 душ., Канівсь-
кий 11 душ., Васильківський 17 душ.,
Бердичівський 25 душ., Липовецький
18 душ., Сквирський 23 душ., Тара-
щанський 52 душ., Уманський 117
душ., Звенигородський 61 душ., Чер-
каський 22 душ., Чигиринський 18
душ., разом 508 душ.

Коли по цифру ровікласти на
окремій місяці, то ми побачимо, що
на январь „порочних“ припадає 77,
на февраль—10, март—53, апріль—39,
май—73, юнь—59, юль—13, август—
36, сентябрь—17, октябрь—30, но-
ябрь—89 і декабрь—12.

Ці „порочні“ не всі пішли на за-
слання—губерська адміністрація за-
твердила приговори сільських громад
про вислання всього 162 чол., а про-
решту приговорів показувала через
всілякі формальні та інші причини.
Х. Майстренко.

Економічне життя України.

Прибуток селянина-арендатора. В хер-
сонських газетах знаходимо дуже цікавий
розпис прибутків і видатків селянина-арен-
датора для кожної десятини арендованої
землі. Починається з видатків. Арендна
ціна на десятину землі стоїть тепер коло
15—20 карб., так що переціною будемо
рахувати 18 карб. Далі 10 пуд. насіння
пшениці по 1 карб. за пуд—10 карб.
Оранка, боронування й сіва—8 карб.
Жнива й возовий—12 карб. Мольба
70 пуд. по 2 коп. з пуда—1 карб. 40
кп. Возка зерна за 30 верст по 5 коп.
з пуда—3 карб. 50 коп. Всього отже

маємо видатків на десятину 61 карб. 90
коп. Тепер прибуток. При звичайній уро-
жай маємо 70 пудів пшні, рахуючи по 1
карб. за пуд—70 карб. Сополи 70 пуд.
по 2 коп.—1 карб. 40 коп. Колос—1
карб. 50 коп. Усього прибутку 72 карб.
90 коп. Виходить, що при ціні в 1 карб.
за пуд селянин-арендатор може рахувати
на чистий прибуток в 11 карб. з десяти-
ни. Коли ж рахувати по 80 коп. за пуд
пшні та те скинути 1 карб. 50 коп. на
„дусушку“, то й матимемо чистої втрати 3
карб. з десятини.

Цей обрахунок до певної міри відпо-
відає дійсності. Не згожуватись можна
хіба з занато низькою оцінкою сополи.

Птахівництво на Подолі. Як відомо,
на Подолі, поруч з основним селянським
промислом—хліборобством—серед селян
розвинене ще птахівництво. Але в якій
сумній стані перебуває воно—про це до-
відомося з „Подолі“. Птахівничче госпо-
дарство,—каже ця газета,—з кожним ро-
ком розвивається, але все ж прибуток від
цього промислу не зростає. З одного бо-
ку, це пояснюється технічною відсталістю
птахівничого господарства на Подолі, а з
другого боку—неорганізованістю продажу
його продуктів. Наприклад газета висло-
вляє бажання, щоб серед польських пта-
хівників яко-мога швидше розвинулись
кооперативні товариства для спільного
господарства і спільного продажу своїх
продуктів. При цьому „Подолія“ по-
силається на Київщину, де ніби-то
вже існує кілька селянських птахівни-
чих кооперативів і де їх діяльність да-
ла вже навіть „дуже гарні наслідки“. При-
знаємось, ми щось не чули про існу-
вання таких кооперативів на Київщині;
напаки, ми чули щось подібне про По-
ділля. З цього факту ми виводимо той
висновок, що ні на Подолі, ні в Київщині
таких кооперативів поки-що немає. Ро-
зуміється, що це повинно послужити для
наших кооператорів ще дужчим стимулом
до заснування таких товариств.

Земські заходи. Польське земство
одкрило склади сільськогосподарських ма-
шин, насіння й лахової бляхи в м. Голова-
неську й с. Нестоїті. В м. Богополі од-
кривається учерна майстерня для виробу
цементової черепиці, місцевим селянам по-
значено 15 станків для виробу черепиці.—
Тираспольське повітове земство організу-
вало в с. Тернівці курси виноградарства,
що дуже зацікавили селян. Одеське пові-
тове земство купило сільськогосподар-
ський сінематограф; його возитимуть по
селах і наочно показуватимуть людям усю
користь від сучасних способів господарю-
вання.—Київське земство одкриває по всіх
повітових містах Київщини агрономічні
комітети, куди людність раз-у-раз могла б
звертатись за агрономічними порадами.

Ярмарок. На останній кременчуцькій
ярмарку закуплено по дуже вискій ціні
багато коней для одправки в Турцію.

3 життя „Провіт“.

Збори артистичної комісії. Сьогодні
в київській „Провіті“, у 8 год. уве-
чєрї, будуть збори артистичної комі-
сії. Справи такі: 1) звідомлення ко-
місії за 1909 рік, 2) чергові кон-
церти.

Українські читання в Харківі.

Сьогодні, 24 січня, в світлиці тієї
самої реальної школи, де колись вчив-
ся наш земляк, щирий українець і
завзятий звизчачець просвіти народ-
ної В. Д. Грізченко, у перше пролу-
нано його ім'я. Було читання з чарів-
ними ліхтарями. Читалося його опові-
дання „Без хліба“. Людей зібралося
до 500 душ. На початку читання
було показано патрета Борсеа Дмит-
ровича і сказано про його декілька
слів, а потім читалося оповідання. Чи-
тала Христя Алчевська. Малюнками
чарівного ліхтаря було ілюстровано
такі менти: 1) Карпо іде прохати збіж-
жя, 2) Карпо точить зерно в мішок,
3) Карпо покутує перед громадою
свій гріх.

Цього-ж таки дня на Москалівці
читалося Квітине оповідання „Пере-
котиполе“. Слухали його а великим
захопленням, як читання скінчилося
дуже дякували та ще прохали читати
щось подібне. Школа була повна слу-
чів. Було людей чоловіка з сто. Їх
дуже цікавили усіякі навіть дрібниці,
що вперше були на цьому читанні,
напр. малюнок з нарисом: „Тихо: по-
чинається читання“,—другий—а на-
писом: „Перепочинок“ (антракт), тре-
тій—з написом „Кінець. Просимо ви-
ходити по-малу та без гвалту“. Чули-
ся вислови: „От ловко! Це по насто-
ящому“. І це „по настоящому“, себ-
то, що справа робиться так серйозно на-
віть в дрібницях, зацікавлювало і ті-
шило слухачів. А слухачі були не
діти, а все поважні чоловіки, жінки
й дівчата. І ще сказати, це були зви-
чайні середні Харківські „обивателі“.

Словом, тут є грунт, до якого можна
і треба прикласти руки.
Д. Пісочниць.

За кордоном.

Становище в Мексіко.
Газета „Великий Оксаян“ повідомляє,
що страшенне безробіття в сільних шта-
тах Америки й дорожнеча найпотрібніших
продуктів (яїе, наприклад, коштує 9 к.)
викликали серед місцевих емігрантів вели-
кий рух до переселення в Мексіку на віль-
ні землі. Але „Великий Оксаян“ застері-
гає емігрантів од захоплення Мексікою.
На думку газети, переселенці зазнавати-
муть там великого лиха, головним чном,
од президента Порфірія Діаца, який ось
уже 26 рік порядкує країною мало не
на правах самодержавного владки. Газета
гадає, що краще зачекати до літа, коли

буде вибрано новий парламент і нового
президента. Щоб показати, що за прези-
дента Діаца емігранти не можуть спо-
діватись для себе нічого доброго, газета
так описує передвиборчу кампанію: „Го-
туватись до виборів почали з того, що
всіх, хто не хоче вибрати Діаца, заарешто-
вано й замкнено в турми. Агітаційні збо-
ри розганяє. Ліберальні газети закрива-
ють, а їх редакторів саловяють у турми.
Головними агентами Діаца в передвиборчій
кампанії служать: поліція, шпиги й ре-
пльїна преса. Найкращі інтелігентні сили
мусили вткати в Сполучені Штати, але й
тут за ними стежуть шпиги Діаца“.

Спілка бадянських держав.
Римська Трібуна“ повідомляє, що
князь Николай Черногорський в початку
марта має поїхати до короля Петра в
Білград. Трохи згодом король Петро й
Nиколай з'їдуться в Цетиньє з сербським
Фердинандом, щоб остаточно вирішити пи-
тання про спілку між Болгарією, Сербією
та Черногорією.

В СУДІ.

Справа Лаговського.
На суді після посвідчень експертів по-
чалися промови товарища прокурора та
присяжного повіреного М. Міхновського.

Товариш прокурора Гейденрейх гово-
рить, що вина Лаговського цілком до-
казана і просить, щоб суд покарав його на
підставі 362 ст. кари. статуту.
Присяжний повірений Міхновський го-
ворив між иншим так: „П.п. судді і со-
словні представники! Ніхто, звичайно, не
почуває більшого задоволення од промо-
ви представника державного обвинувачен-
ня, як ті, що зазнали лиха через діяль-
ність Лаговського. Це-ж студентів Пано-
чїні, Песчанського і инших хотів Лаго-
вський послати на шибеницю, або в край-
ньому разі на каторгу... Це-ж од їхнього
імені складав він вдовози та смертні при-
суді“.

Далі л. Міхновський говорив, що ви-
на за поділ Лаговського падає і на судові
влади, що так довірливо ставились до
нього, не вважаючи на те, що піароби
Лаговського були дуже вже не хитрі.
Характеризуючи Лаговського, л. Міхнов-
ський говорить так: „Лаговський не така
людина, що згодилась-би бути попихачом.
Для цієї людини особста кар'єра вища
за все. Ради кар'єри він піде на все. Ця
людина вважала, що всі шляхи ведуть до
Риму, і щоб досягти своєї мети, він спо-
кійно піде через трупи... Лаговський—це
страшна людина по своїй жорстокості та
неморальності.“

П.п. судді! З одним тільки уступом
акту обвинувачення я не погоджуюся.
Обвинувачення говорять, що Лаговський
зробив свої злочинства, виконуючи дору-
чення з приводу чуток, що готується за-
мах на життя сільного Манжєвського. Я за-
певняю, що чути ті пущини сам Лаговський.
Це він сам підготував грунт і на йому
утворив цілу низку підогів. Ось докази.
Про те, що готується замах на Манжєв-
ського та на справника Червоноенка, ми до-
відомося вперше з анонімного листа, по-
сланого на ім'я прокурора лубенського ок-
ружного суда 7 января 1908 року. В цій
лісті попереджають прокурора, що брати
Шеметі думають убити Манжєвського, а
Левіцький привезуть убивцю справника
Червоноенка. Цього фальшивого листа
було признано за настоящего, а наслідком
цього стала постанова арештувати Ше-
метів. Коли Шеметів було заарештовано,
то, звичайно, треба було знати инших
людей, що наче б то хотять убити Ман-
жєвського. За таких людей Лаговський і
вибрав собі Печанського, Долінькова, Па-
ночїні і инших, щоб підвести їх до

заняття першого розпорядного засідання в'їзду мирових суддів після виборів суддів приймається в редакції комісії в додаток князя Тенішева—про вибрання на цьому розпорядному засіданні в Петербурзі, Москві, Харкові, Саратові, Кішиньові, Одесі, Казані, Нижньому Новгороді та області Війська Донського мировими судьями председателя в'їзду. Статі 36 та 37 про присягу суддів приймаються в редакції комісії.

Діяльність уряду та адміністрації.
ПЕТЕРБУРГ, 27. Вислається з Петербургу письменника Купріянова. Дозволено реєстрація вибрання російських націоналістів.

МОСКВА, 27. Закрито клуб циклетів за авартю гру.

Фінляндські вибори.
ГЕЛЬСИНГФОРС, 27. До 10 год. вечора подано: за соціалістів 298,925, старофінів — 164,971, младофінів — 107,190, шведську народну партію 97,106, аграрів 52,195 і за християнських робітників 14,610.

Судові справи.
ПЕТЕРБУРГ, 27. В Катеринодарі незабаром одбудеться процес 96 анархистів-комуністів. Більшість з них—учні середніх шкіл Кавказу. 15-м душам загрожую смертна кара.

ПЕТЕРБУРГ, 27. В Тифліській судовій палаті має бути процес членів дашнакцугуна (армянськ. соц. рев.). Підсудних дуже багато.

Труси.
ПЕТЕРБУРГ, 27. В Вілоострові потрушено і затримано кореспондента агентства Рейтера. Він поскаржився мослови і після цього його випустили.

Арешт равина.
ПЕТЕРБУРГ, 27. Заарештовано петербурзького равина Горфинкеля. Цей арешт ставлять в зв'язку з арештом равина Горфинкеля за політичні справи.

До ревізії південно-західні залізничі.
ПЕТЕРБУРГ, 27. Газети пишуть, що один з ревізорів південно-західної залізничі, союзник Лаврова, звертаючись до начальника матеріальної служби, Марка Григоровича Погребинського, назвав його „Мойша Гершелев“. Погребинський протестовав. Лавров на протест заявив: „тепер треба зватися по настоящому“. Погребинський подав скаргу начальникової дороги Немешаєву, а Немешаєв посилає рапорт Рухлову.

План реформи інтенданства.
ПЕТЕРБУРГ, 27. До комісії державної оборони подана Височайше затверджена схема реформи інтенданства. Схема має своїм завданням: екасти правила служби, повисити освітній і моральний ценз служачих, завести доскональне зотоводство, купувати хліб після жнив, закликати до купівлі хліба зємства, биржі, організувати корпуси та районні майстерні оджі і чобіт, зніщити замкнутість прийомочної комісії і вважати винним за паганій товар фабриканта.

Про норму в номері школах.
ПЕТЕРБУРГ, 27. Депутат Дзюбинський одержує чимало листів з віленської, вітебської та кивської губерній од батьків—учнів християн комерційних шкіл. Вони просять, щоб Дзюбинський добивався одміни норми вврем'я в комерційних школах.

До в'їзду биржових діячів.
ПЕТЕРБУРГ, 27. На в'їзді биржових діячів говорився промови проти Державної Ради од промисловців, які байдуже ставляться до інтересів торгівлі. Членів Ради узивали „наймитами промисловости“. В'їзд узивали прохати уряд, щоб їм було дозволено самим вибрати собі представників в Державну Раду і щоб теперішні представники давали справдання.

Биржовий в'їзд заквився. Кивський і миколаївський представники хотіли сказати промову про комерційну освіту, але не вдалося. Прийнято резолюцію про побільшення числа членів Державної Ради од торгівлі, про заведення биржового суда, подішення портів і про побільшення правоспобности доріг.

Русифікація.
ПЕТЕРБУРГ, 27. Єпископ Андрей в „С.-Петербург. Вѣдом.“ пише про „неудачні спроби русифікації“ і додає, між иншим, такий приклад: квазіпатріоти підозрівали татарське хрещене село в сепаратизмі. Туди послали псаломщика для обрусіння, що зовсім не розумів татарської мови. Через півгодина храм опустів, тільки лишився єпископ, священник і псаломщик. В другому приході священник приклякав одставного москаля, щоб той перекладав йому на сповіді татарську мову.

В національному союзі.
ПЕТЕРБУРГ, 27. Меншіков розмовляв про катастрофи в національному союзі. У неділю,—казав він,—рідніться доля союзу. Тепер іде передвирборча агітація, запсують якихсь крмарів, щоб тільки підтасувати загальне вибрання. Необхідно треба злучитися з більшовіцями,—в інтересах Росії.

Скликається вибрання національного союзу для того, щоб обміркувати обрусіння Меншіковим князя Урусова про підкуп гололів крмарів для майбутніх виборів.

Всякі звістия.
ПЕТЕРБУРГ, 27. Сьогодні одправлено в Сибір другу партію другодумців еседеків, між ними і бувший депутат од Кіщини Кирієнко.

ПЕТЕРБУРГ, 27. Прибув Крамарж, а Відня Каліков, а Софії сподіваються Дюмовського. В наряді візьмуть участь Димша, граф Олівар. Буде обміркуватися програма загальнославянського в'їзду в Софії і питання про одкриття славянського банку в Петербурзі в п'ятьма провінціальними одділами.

ПЕТЕРБУРГ, 27. Закрито: петербурзьке товариство освіти московської часті, професійне товариство робітників салотонного, мидоварного і стеаринового заводів і айбраня домовласників зарічних частин Петербургу.

МОСКВА, 27. Купчинський викликав на поединок редактора „Раннього Утра“ Казеєвського на лайбу.

МОСКВА, 27. Городська дума асигнувала бідним парижанам 10,000 франків.

ПОЛТАВА, 27. Зібрання акціонерів земельного банку асигнувало 40,000 карбов. на будівлю в Полтаві дівочої художньо-ремісничої школи.

За кордоном.
ПЕТЕРБУРГ, 27. З Афін телеграфують, що там по приговору польового суду розстріляли девять офіцерів, колишніх ворогів воєнної ліги. Іх розстріляли за те, що вони не слухались роспорядків воєнного міністра підковника Зобраса.

Театр і музика.

Театр „Соловцов“.
 „Комедія брака“, п'єса С. Юшкевича. Кажуть це сатира, удлива сатира на єврейську буржуазію. Але тут нема нічого подібного до сатири. Сатирик не зубоскалить, не викладає фарсових, „пикантних“ колінок, як це робить так сміливо Юшкевич (для 2). Далі. Хіба це тільки єврейські гріхи? Хіба тільки єврейська буржуазія не хоче мати дітей і обертається до „спеціалістів“? Хіба тільки єврейські буржуї мають кожна полюбовників і єврейські буржуї полюбовниця? Ця „Комедія брака“ зовсім не характерна для євреїв. Це болячка нашого часу, болячка всесвітня. Автор каже, що знає тільки єврейську буржуазію і через те пише тільки про неї. Але нащо тоді підносити це глядачеві в формі специфічної єврейської болячки? Паралельно з євреями треба висміяти (а не скалозубувати на канаті сабуровського „жанру“) і всього світу буржуазію, а не прикидатися скромною незнайкою і прислужитися цим своїм „душком“ юдофобству. Замість Гольманів любієнько можна поставити Петрових і Іванових. І не потрібні тут зовсім оці „єврейські“ носі, оцей фальшивий акцент, якого актори соловцовські і давати не вміють (Карпова, Будкевич та инші). Взагалі непотрібен цей неестетичний тон Юшкевича, автора прекрасної битової п'єси „Въ городѣ“. Не владється йому сатира, не владється і скалозубство. Через це на всій п'єсі єсть тільки талановиті штрихи, а цілого нема. Дешевенько знаждо, а претензій багато. Прекрасно написана одна тільки побутова роль: фактора Янкевича. І чудесно грає П. І. Урванков. В морі цього дивовижного писання топиться багато талановитих акторів соловц. трупи. Плавують шашливо тільки д.д. Нератов, що на диво правдиво перелав роль ревнивця Розена, та Дуван-Торцов. Бенефіціантка Будкевич не в своїй ролі. Літега.

Городський театр. Сьогодні, 28 січня, в городській театрі відбудеться бенефіс артистки О. А. Шмід. Виставлено буде в перший раз у цим сезоні „Риголето“ з д-кою Шмід у партії Джильди й другий акт з опери „Сказки Гофмана“, де бенефіціантка виконає партію ляльки. Опрім д-ки Шмід в спектаклі беруть участь: д-ки Чельєва й Пушечникова та д-д. Каржевін, Селявін, Платонов, Гладков, Павловський і Боссе.

„Гальна“. Сьогодні в українському театрі йде перший раз „Гальна“ оп. Монюшка, в перекладі на українську мову М. К. Садовського. Головні ролі поділено так: Галька—д. Петляк, Юлек—д. Вутовський, Стольник—д. Мироненко, Софія—д. Діброва, Януш—д. Рязанець. Нові розкішні декорації. Спеціально замовлені гудульські костюми і т. ин. Слівя розучено під орудою артиста Серванциана. В третій дії буде поставлено національний гудульський „Аркан“. Діріжире оперою д. Елінек.

Справочний одділ.
 Календарні відомости.—Четверг, 28 января. Пр. ефрема Сірина, пр. ефрема пещерського, Палади.
 Ст. сон. 7 год. 22 хв. зах. сон. 5 год. 7 хв.
 ● Місяць настає в 3 г. 15 хв. ран.
 Театр „Грамности“—„Галька“.
 Т-во „Провсита“—Збори артистичної комісії.
 Український Клуб.—Сьогодні у 8 год. веч. соціальські вправи.

Дописи.
 (Од власних кореспондентів).
С. МИХАЙЛІВНА кавів. повіту, (Кіщинщина). Штунда. В наших селі недавно змерла жінка-штунда. Чоловик її пішов до священника і став просити його, щоб він показав на двитарі місце, де можна копати яму для умершої, але священник відповів, що він на кладовищі місця не дасть. Штундарь пішов до урядника, але і той нічого не міг подіяти з суворим пастирем; тоді той удався до п. пристава 2-го участка. Пристав прикавав копати яму. Поки викопали яму, похорон надійшов до кладовища, але священник послав сторожа—і той замкнув браму. На похорон ввійшло більше 200 душ штундистів з різних сіл. Урядник поїхав знову до пристава і той послав чиновника до Верхоялда. Той—зйрав замка біля брами і тільки так удалось поховати штунду.

Г. АНАНІВ (на Херсонщині). З'їзд лікарів. 8-го і 9-го января відбувся у земській управі в'їзд зємських лікарів нашого повіту. На цьому в'їзді було кілька цікавих докладів, але найцікавіший, то доклад санітарного лікаря Лаврова про пошесті в 1909 році у повіті. З цього відчиту видко, що у 1909 році у повіті лютували найбільш різакча, шлунковий тиф, дифтерит (гулі). Різакча лютувала, як звичайно, літом. У валеодоловському та білявському участках в літні місяці слабувало по 250—300 душ на місяць. Шлунковий тиф прокидається найбільш у-осени. Дифтерит найбільш лютував у старовському участкові, трохи менш у півсільському. У старовському участкові є села, де половина людности слабувала гулями. Так у селі Толмачівці слабувало в 100 душ—53. А всього у повіті слабувало в 1909 р. 9980 душ. Докладчик правдиво сказав,—що до дифтериту то у 1909 р. наш повіт побив всевітній рекорд“.

ПОГОРИЛА, овірського повіту (на Волині). Крапіл'я пот. Оце років зо два тому наша шляхта научилася від німців-колоністів пити якісь краплі. Це питво і дешево, і сердцате... Додати випити його чарку на кофійку, щоб зараз тобі заблю памороки.

— В роті наче огнем пече і дихать неможна,—кажуть хлопці.
 Цю гадоту п'ють не тільки чоловіки, а навіть дівчата і діти. Невдавно молодий парубок так напився цих крапель, що й не воієв вийти з корчми, як упав і згорів.
 Слід би було, щоб адміністрація заборонила корчмарям держати цю отруту.

С. КОРЕЦЬКЕ (Чернігівщина). З школи можна пожедати. Ще торік у нашому селі була велика пожежа, агоро під селом, а в тім числі і хата священника. На який час священник переїхав жити у школу та так вполдня П, що й до цього часу там живе. Він подав прохання в земську управу, щоб школи в цим році не одкривали, бо він не може знайти собі квартири. Управу послала члена Ляшенка на розслідування. Той визнавав, що священник може найняти квартиру за версту від церкви у одного зможного селянина і повідомив про це управу. Тоді священник повів так справу, що громада склала приговору, що вони хотять закрити школу і дати її під квартиру священникові.

Цього приговору з новим проханням священник послав на зємський вибрання. Там довго не думали і постановили закрити школу. Багато дітей мало в цим році кінчати школу, а тут тоби така історія. За цілий рік вони забудуть те, що й знали, та зємському айбраньові мало до цього діла.

Оповістки.
 Захист для **М. М. Каца та П. Л. Екстус** породіл. Переведено з Пушкінської 10 на ул. Бассейної і Крутого слупка № 1/9, кв. 5, тел. 1587. Прийом вапгити і порад. у всяку годину. 10-1323-7.
 По книгарнях: „КІВСЬКОЇ СТАРИНИ“—КІВ, БЕЗАНІВСЬКА, 8, та „ЛІТЕР.-НАУК. ВІСТНИКА“—КІВ, В.-ВОЛОДИМИРСЬКА, 28. Сильнісі халягні можуть придбати книжку ветеринарного лікаря В. Корольова.
 „Поміч тільній корові“ (Практичні поради, як дати корові поміч під час нещасливого теління, як доглядати її після пологу, як гоїти хвороби, що бувають після теління, та доглядати та вигодувати телят).
 В книжці уміщено 13 малюнків.
 ЦІНА КНИЖКИ 15 коп.

ДАЧА коло моря і г. Сочі продається за 14,000 карб. підляом упорядкована для житт Святитя і контори і прочитати опис її. Комісонерам—гопорар. 00-1354-6

ДАМАМ ГОР. КИВА. Інститутська № 10, Майстерня спеціально „Ідеал“ проп. веліч. вибір остан. повнінок і проситъ звернути увагу на примірне иповнення замовленій та на зобротність матеріалу; проситъ не змішувать з парікмахерськими. Великий вибір гот. кучерів (більш 5000 шт.), а також прядків і кіс. Одйбр. остан. журнал. Приявл. для п.п. парікмах.: фінзир, бинді, тиль, бреслін та инше. 100-1091-78

ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ НОВ. ЖУРНАЛА ДЛЯ ВСѢХЪ
 Въ послѣднее время въ газетахъ появились объявленія объ изданіи журналовъ „Жизнь для всѣхъ“ (В. Поссе) и „Иллюстрированный журналъ для всѣхъ“ (В. Врублевскаго). Благодаря полному соизучію названія перваго изъ нихъ съ названіемъ „Нов. журнала для всѣхъ“ и безцеремонной поддѣлкѣ даже текста нашего объявленія въ рекламѣ втораго, создана цѣлая рядъ недоразумѣній.
 Въ виду этого мы вынуждены проситъ читателей не смѣшивать журналовъ Г.Г. Врублевскаго и Поссе съ „Нов. журналомъ для всѣхъ“ (годъ изданія III, адресъ редакціи С.Петербург, Съвѣной, 16).
 2 руб. 1 руб. Продолжается подписка на 1910 г. 25 К. 35 К.
 въ годъ; на 1/2 г. 140—160 ст., съ художественно-исполненіемъ; отд. № съ перес.
 ГОДОВЫЕ ПОДПИСКА ПОЛУЧАЮТЪ ВЕСПЛАТНУЮ ПРІЯМКУ ХУДОЖЕСТВЕННО-ИСПОЛНЕННЫМЪ АЛЬБОМЪ ГАЛЛЕИ СОВРЕМЕННЫХЪ ПИСАТЕЛЕЙ.

24 номера въ годъ. „ПРОМЫШЛЕННОСТЬ И ТОРГОВЛЯ“ III годъ изданія.

НЕОБХОДИМЫЙ СПУТНИКЪ ВСЯКАГО ДѢЛОВОГО ЧЕЛОВѢКА. НАСТОЛЬНАЯ КНИГА
 каждаго руководителя крупнаго предпріятія, ислѣдователя экономическихъ вопросовъ, присяжнаго повѣреннаго и т. п.
 Изданіе, посвященное вопросамъ промышленности и торговли, практической экономики, экономической и финансовой политикѣ, а также защитѣ интересовъ не только торгово-промышленнаго класса, но и всего экономическаго развитія Россіи.

ЖУРНАЛЬ „ПРОМЫШЛЕННОСТЬ И ТОРГОВЛЯ“
 Органъ Совѣта Съѣздовъ ПРЕДСТАВИТЕЛЕЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ И ТОРГОВЛИ
 (выходитъ дважды въ мѣсяць, каждое 1 и 15 число подѣ редакціи Управляющаго дѣлами Совѣта А. А. Вольскаго.
 ГОДОВОЙ ЭКЗЕМПЛЯРЪ СОСТАВЛЯЮТЪ ДВА БОЛЬШИХЪ ТОМА болѣе 5000 страницъ четкой печати.
 журналъ издается по слѣдующей программѣ:

1) Передовыя и руководящія статьи по всѣмъ текущимъ вопросамъ промышленности, торговли, банковаго и финансоваго дѣла, особенно иллюстрируемая новѣйшими статистическими матеріалами.
 2) Обзоры денежнаго, фондоваго и всѣхъ товарныхъ рынковъ. Обзоръ внѣшней торговли Россіи и иностраннаго государственія. Обзоръ желѣзнодорожныхъ фрахтовъ. Обзоры желѣзнодорожнаго движенія. Каждый мѣсяць сообщается 25 обзоровъ, совокупность коихъ даетъ полную картину экономической жизни страны.
 3) Кромѣа, дающая систематизированныя свѣдѣнія о дѣятельности за двѣ недѣли въ области вопросовъ промышленности и торговли нашихъ Законодательныхъ Учрежденій и Правительства, а также краткое содержаніе работъ Совѣта Съѣздовъ. Представителей Промышленности и Торговли и всѣхъ остальныхъ общественныхъ организаций по промышленности и торговлѣ. Болѣе интересна и важнѣею частью являются принципы значащихъ случаевъ изъ практики судебныхъ департаментовъ Совѣта. Разьясненія, иредполагаемыя Правительствующимъ Сенатомъ по вопросамъ промышленнаго обложения. Разьясненія эти не печатаются ни въ какомъ другомъ органѣ. Наша хроника даетъ полное предстваніе о положеніи въ каждый данный моментъ и въ каждой инстанціи всѣхъ вопросовъ, возникающихъ и занимающихъ торгово-промышленный классъ страны.
 4) Въ отдѣлѣ „Изъ торгово-промышленнаго практикѣ“ помещаются болѣе модныя статьи, заѣмки, письма въ редакцію, отчеты о съѣздахъ, междувоинственныхъ совѣщаніяхъ и т. п.
 Пробный номеръ высылается бесплатно.

ПОДПИСНАЯ ЦѢНА: съ доставкой и пересылкой на годъ—12 р., на 6 мѣсяцевъ—7 р. и на 3 мѣсяца—4 р.
 Редакція и Контора—С.-Петербургъ, Невскій, 100.

ЮРКСИЛЬ
 СОВЕРШЕННО УСТРАНЯЕТ НЕОБХОДИМЫЕ СТИРКИ БЕЗЪ ХЛОРА БЕЗЪ СОДЫ БЕЗЪ МЫЛА!
 В лучших книгарнях Кіева, Харькова, Катеринослава, Подтая і др. міст.—продается нова книга з портретомъ автора
„Менти натхнення“
 СТВОРИ ГРИЦЬКА КЕРНЕРЕНКА.
 Стор. 288, ціна 1 р. 50 к. 10-1348-7

ДАМАМ ГОР. КИВА. Інститутська № 10, Майстерня спеціально „Ідеал“ проп. веліч. вибір остан. повнінок і проситъ звернути увагу на примірне иповнення замовленій та на зобротність матеріалу; проситъ не змішувать з парікмахерськими. Великий вибір гот. кучерів (більш 5000 шт.), а також прядків і кіс. Одйбр. остан. журнал. Приявл. для п.п. парікмах.: фінзир, бинді, тиль, бреслін та инше. 100-1091-78

ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ НОВ. ЖУРНАЛА ДЛЯ ВСѢХЪ
 Въ послѣднее время въ газетахъ появились объявленія объ изданіи журналовъ „Жизнь для всѣхъ“ (В. Поссе) и „Иллюстрированный журналъ для всѣхъ“ (В. Врублевскаго). Благодаря полному соизучію названія перваго изъ нихъ съ названіемъ „Нов. журнала для всѣхъ“ и безцеремонной поддѣлкѣ даже текста нашего объявленія въ рекламѣ втораго, создана цѣлая рядъ недоразумѣній.
 Въ виду этого мы вынуждены проситъ читателей не смѣшивать журналовъ Г.Г. Врублевскаго и Поссе съ „Нов. журналомъ для всѣхъ“ (годъ изданія III, адресъ редакціи С.Петербург, Съвѣной, 16).
 2 руб. 1 руб. Продолжается подписка на 1910 г. 25 К. 35 К.
 въ годъ; на 1/2 г. 140—160 ст., съ художественно-исполненіемъ; отд. № съ перес.
 ГОДОВЫЕ ПОДПИСКА ПОЛУЧАЮТЪ ВЕСПЛАТНУЮ ПРІЯМКУ ХУДОЖЕСТВЕННО-ИСПОЛНЕННЫМЪ АЛЬБОМЪ ГАЛЛЕИ СОВРЕМЕННЫХЪ ПИСАТЕЛЕЙ.

24 номера въ годъ. „ПРОМЫШЛЕННОСТЬ И ТОРГОВЛЯ“ III годъ изданія.

НЕОБХОДИМЫЙ СПУТНИКЪ ВСЯКАГО ДѢЛОВОГО ЧЕЛОВѢКА. НАСТОЛЬНАЯ КНИГА
 каждаго руководителя крупнаго предпріятія, ислѣдователя экономическихъ вопросовъ, присяжнаго повѣреннаго и т. п.
 Изданіе, посвященное вопросамъ промышленности и торговли, практической экономики, экономической и финансовой политикѣ, а также защитѣ интересовъ не только торгово-промышленнаго класса, но и всего экономическаго развитія Россіи.

ЖУРНАЛЬ „ПРОМЫШЛЕННОСТЬ И ТОРГОВЛЯ“
 Органъ Совѣта Съѣздовъ ПРЕДСТАВИТЕЛЕЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ И ТОРГОВЛИ
 (выходитъ дважды въ мѣсяць, каждое 1 и 15 число подѣ редакціи Управляющаго дѣлами Совѣта А. А. Вольскаго.
 ГОДОВОЙ ЭКЗЕМПЛЯРЪ СОСТАВЛЯЮТЪ ДВА БОЛЬШИХЪ ТОМА болѣе 5000 страницъ четкой печати.
 журналъ издается по слѣдующей программѣ:

1) Передовыя и руководящія статьи по всѣмъ текущимъ вопросамъ промышленности, торговли, банковаго и финансоваго дѣла, особенно иллюстрируемая новѣйшими статистическими матеріалами.
 2) Обзоры денежнаго, фондоваго и всѣхъ товарныхъ рынковъ. Обзоръ внѣшней торговли Россіи и иностраннаго государственія. Обзоръ желѣзнодорожныхъ фрахтовъ. Обзоры желѣзнодорожнаго движенія. Каждый мѣсяць сообщается 25 обзоровъ, совокупность коихъ даетъ полную картину экономической жизни страны.
 3) Кромѣа, дающая систематизированныя свѣдѣнія о дѣятельности за двѣ недѣли въ области вопросовъ промышленности и торговли нашихъ Законодательныхъ Учрежденій и Правительства, а также краткое содержаніе работъ Совѣта Съѣздовъ. Представителей Промышленности и Торговли и всѣхъ остальныхъ общественныхъ организаций по промышленности и торговлѣ. Болѣе интересна и важнѣею частью являются принципы значащихъ случаевъ изъ практики судебныхъ департаментовъ Совѣта. Разьясненія, иредполагаемыя Правительствующимъ Сенатомъ по вопросамъ промышленнаго обложения. Разьясненія эти не печатаются ни въ какомъ другомъ органѣ. Наша хроника даетъ полное предстваніе о положеніи въ каждый данный моментъ и въ каждой инстанціи всѣхъ вопросовъ, возникающихъ и занимающихъ торгово-промышленный классъ страны.
 4) Въ отдѣлѣ „Изъ торгово-промышленнаго практикѣ“ помещаются болѣе модныя статьи, заѣмки, письма въ редакцію, отчеты о съѣздахъ, междувоинственныхъ совѣщаніяхъ и т. п.
 Пробный номеръ высылается бесплатно.

ПОДПИСНАЯ ЦѢНА: съ доставкой и пересылкой на годъ—12 р., на 6 мѣсяцевъ—7 р. и на 3 мѣсяца—4 р.
 Редакція и Контора—С.-Петербургъ, Невскій, 100.